

Veel mensen zullen er ongemerkt langs rijden, want het is geen imposant complex. Toch vervult de Kock van Leeuwensluis een cruciale rol in de waterhuishouding van Gouda. Hij scheidt namelijk de Goudse stadsboezem en de Rijnlandse boezem. De Goudse stadsboezem heeft een waterpeil van 0,70 m – Normaal Amsterdams Peil (NAP); die van de Rijnlandse boezem is gemiddeld 0,63 m- NAP. Je zou zeggen waar praten we over, een luttele 7 centimeter, maar het voorkomt wateroverlast op de lagere plaatsen in de binnenstad van Gouda. Bovendien kan door het inlaten van water in de zomer het peil in de Rijnlandse boezem oplopen tot 0,45 m – NAP. De wens om door deze inlaat het water in Rijnland te verversen, maakte een sluis noodzakelijk. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was er nog een andere beweegreden voor de aanleg van een sluis. Men was namelijk bang dat als door een bombardement de kaden langs de Gouwe zouden doorbreken de Goudse stadsgrachten zouden leeglopen en dat zou funest zijn voor de stad. Onder meer zou dan de toenmalige elektriciteitscentrale aan de Hoge Gouwe vanwege gebrek aan koelwater buiten werking gesteld moeten worden.

De sluis werd gebouwd in 1940/1941 en het zal u niet verbazen dat dit gebeurde onder leiding van De Kock van Leeuwen, ingenieur bij Provinciale Waterstaat. Hij zou hebben kunnen volstaan met een enkele keersluis, maar dat zou de scheepvaart onmogelijk maken en dat was natuurlijk niet de bedoeling. Dus werd het een schutsluis. Je kunt daarbij kiezen voor verschillende typen deuren. Het meest voorkomende

zijn puntdeuren (twee deuren die in een punt op elkaar aansluiten). De punt wijst dan in de richting van het hoge water. Dat had gekund, ware het niet dat het water in de Rijnlandse boezem in de winter soms wel tot 0,80 m - NAP verlaagd wordt, waarmee het lager komt te liggen dan dat van de stadsboezem. Je zou dan dubbele puntdeuren moeten hebben. In dat geval kun je beter kiezen voor een hefdeur of een roldeur, die het water aan beide zijden keert. Het werd een roldeur omdat deze geen beperking in doorvaarthoogte kent. Liefhebbers van sluisen kunnen overigens hun hart ophalen in Gouda want vrijwel alle typen zijn vertegenwoordigd, waaronder hele bijzondere zoals de Waaiersluis (met waaierdeuren) en de Donkere Sluis (met kruisende deuren). Het rolmechaniek loopt heel soepel en geruisloos. Sluiswachter Willem Noorlander demonstreert het met genoegen. Hij kent de sluis als zijn broekzak, want hij vierde begin januari zijn 30-jarig lustrum op de sluis. In de wintermaanden heeft hij het rustig want er is dan weinig scheepvaartverkeer. Hij doet dan onderhoudswerkzaamheden. Hij of zijn collega moet wel paraat zijn, want de bediening is op afroep. In de zomermaanden is er meer werk aan de winkel. Op topdagen schut hij wel 100 tot 120 schepen per dag. Gemiddeld bedraagt het aantal schuttingen 6000 per jaar, het overgrote deel recreatievaart. De schuttijd bedraagt, afhankelijk van het aantal schepen en het peilverschil, 15 tot 30 minuten. De kolk is 48,80 m lang en 9 m breed. Kleine vrachtschepen kunnen er ook nog door.

De rails van de roldeur

Dat gebeurde de afgelopen jaren regelmatig voor de afvoer van baggerslib. De sluis is van het Hoogheemraadschap Rijnland, die ook verantwoordelijk is voor de veiligheid op de sluis. Noorlander ziet daarom niet graag passanten via de sluisdeuren oversteken. Er staat een bordje verboden toegang, maar dat is niet voldoende.

De sluis

Volgens nieuwe regels zal er een hek omheen moeten. Jammer, want het zou juist leuk zijn om de bedrijvigheid rondom de sluis eens rustig op een bankje te bekijken. Dat zou wel kunnen achter het hek op gemeentelijke grond, maar daar is aan onze kant geen ruimte voor. Het Hoogheemraadschap is niet alleen verantwoor-

delijk voor het waterpeil, maar ook voor de waterkering. De Nieuwe Gouwe Oostzijde heeft een waterkerende functie. Dat is ook wel nodig, want Nieuwe Park ligt merendeels lager dan het Rijnlands boezempeil

Sluiswachter Willem Noorlander

Op de website www.ahn.nl kun je per postcode de hoogteligging nakijken. De bewoners van de Crabethstraat zijn het beste af met NAP - 0,2; die van de Winterdijk zullen met NAP - 2,0 net het hoofd boven water kunnen houden. Maar laat u niet bang maken. De waterkering wordt goed onderhouden en geïnspecteerd. En al stroomt in een *worst case scenario* de hele Gouwe tussen de Kock van Leeuwensluis en de keersluis bij Alphen leeg, dan nog stroomt het uit over een groot gebied, zodat er waarschijnlijk hooguit een paar decimeter water zal staan. Het is zompig in de berm, maar dat komt van de overvloedige regen. De gemalen die volledig geautomatiseerd zijn doen hun uiterste best het waterpeil te handhaven.